

Bijlagen bij Voorjaarsnota 2024-2027

Algemeen Bestuur Waterschap De Dommel
12 juli 2023

Inhoud

A. Ontwikkelingen (extern en intern) Voorjaarsnota 2024-2027	3
B. Bestuur en Bedrijfsvoering, een toekomstbestendige leefomgeving	7

A. Ontwikkelingen (extern en intern) Voorjaarsnota 2024-2027

Landbouw en stikstof

Er zijn erg veel ontwikkelingen op het onderwerp landbouw en stikstof. De brieven van de diverse ministers aan de Tweede Kamer hebben een grote impact op ons werk en het behalen van onze doelen. De brieven zijn voor een groot deel richtinggevend en structurerend. Zodra er meer duidelijkheid is kan de concrete impact voor het waterschap aangegeven worden.

De belangrijkste brieven zijn:

- NPLG (Nationaal Programma Landelijk Gebied): hieruit komt onder andere de Brabantse variant (BPLG = Brabants Programma Landelijk Gebied) voort. Deze wordt naar verwachting deze zomer vastgesteld en heeft gevolgen voor de GGA-projecten. Daarnaast moeten “brede beekdalen” (100-250m) worden aangewezen. Dit heeft effect op onder andere de houding van de ondernemers.
- Landbouw perspectief: hieruit komt het Landbouwakkoord. Dit gaat bepalen hoe de sector zich de komende jaren zal ontwikkelen. Dit heeft ook groot effect op hoe agrarische ondernemers omgaan met water.
- Derogatie: hierin staat dat er bufferstroken langs sloten zijn. Dit heeft een positief effect op de waterkwaliteit, maar er wordt een beroep gedaan op het waterschap voor toezicht en handhaving hiervan per maart 2023. Dit was nog niet voorzien in onze planning. Het zal ook effect hebben op de houding van de agrarische ondernemers. Tenslotte leidt dit mogelijk ook tot afvoerplicht of wens tot afvoer van maaisel van het waterschap zelf. Dit leidt tot hoge meerkosten van € 5 à € 6 mln.
- Water en bodem sturend: dit bevestigt in grote mate de aanpak van onze watertransitie.

De vergunningenstop in Noord-Brabant voor natuurvergunningen, door de slechtere staat van de Natura-2000 gebieden, heeft een groot effect op onze omgeving en op de planning van onze eigen projecten.

Op de korte termijn worden geen knelpunten voor uitvoering van projecten verwacht.

Onderzocht wordt welke mogelijkheden er zijn voor knelpunten in projecten vanaf volgend jaar.

Waterkwaliteit

Naast de stikstofcrisis wordt er ook gewaarschuwd voor een waterkwaliteitscrisis. Nederland moest eigenlijk al in 2015 aan deze richtlijnen voldoen, maar kreeg uitstel tot 2027. Het niet halen van de milieudoelen kan grote gevolgen hebben voor de vergunningverlening voor bedrijven die water onttrekken of juist lozen, de regels rondom mest en het gebruik van chemische middelen in de landbouw.

Gemeenten

Waterbodem sturend voor (nieuwe) ruimtelijke ontwikkelingen begint nu bij de gemeentes te leven. Dat betekent dat zij in toenemende mate duidelijkheid vragen over de condities van locaties die zij op het oog hebben voor ontwikkelopgaves, zoals woningbouw en bedrijventerreinen. Om onze positie als waterschappen aan de voorkant van ontwikkelingen te versterken is het van belang om de zogenaamde signaleringskaart die de provincie aan het opstellen is, uiteindelijk ook geaccepteerd te krijgen en indien mogelijk beleidsmatig te borgen.

Naast de perspectievenkaart zal ook een ruimtelijke vertaling van de handelingsperspectieven voor het gehele beheergebied opgesteld (moeten) worden om in de informatiebehoefte van gemeenten te voorzien.

We zien steeds meer ook regionale uitvoeringsagenda's klimaatadaptatie ontstaan, bijvoorbeeld de "regionale klimaatagenda Hart van Brabant 2022-2027". Het komt voor dat hierin projecten zijn opgenomen waarbij het waterschap de trekker is en dat de regio aan deze projecten een hoge prioriteit toekent, terwijl betreffende projecten binnen de programmering van De Dommel "pas" na 2027 zijn geprogrammeerd. Dit vraagt de komende periode (2023) wel duidelijkheid vanuit De Dommel naar de regio, zeker wanneer er vanuit de regio naar cofinanciering voor de realisatie van deze projecten wordt gezocht. Dit vraagt een zorgvuldige afweging in de adaptieve programmering.

Wet- en regelgeving

Een nieuw EU wetsvoorstel Natuurherstel in de maak

De ambities uit de Europese Green Deal en de EU-Biodiversiteitsstrategie voor natuurherstel blijken niet gehaald te worden en wil men nu juridisch verankeren. Door wettelijke, deels kwantitatieve doelen te stellen voor de lidstaten wil de Europese Commissie ervoor zorgen dat de biodiversiteit wél daadwerkelijk verbetert en de natuur herstelt.

Zo wil de Europese Commissie dat in 2030 tenminste 30% van alle ecosystemen op land, in binnenwateren en in kustgebieden wordt hersteld. Tegen 2050 zullen alle ecosystemen moeten zijn hersteld. Het wetsvoorstel bevat richtlijnen voor het percentage landschapselementen met grote diversiteit op landbouwgronden (in het BPLG wordt het doel van 10% groenblauwe dooradering van het landelijk gebied genoemd). Dit draagt bij aan het behoud en bevorderen van ecosysteemdiensten en bovendien aan verbindingen tussen natuurgebieden, de basiskwaliteit natuur en een verhoogde landschappelijke kwaliteit.

Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater

De Europese Commissie heeft op 26 oktober 2022 de ontwerp herziening voor de richtlijn stedelijk afvalwater gepubliceerd. Dit voorstel is ter bespreking en goedkeuring aangeboden aan de Europese Ministerraad en het Europees Parlement.

De richtlijn voorziet in:

- een *aanscherping van de normen voor RWZI-effluent voor stikstof en fosfaat*;

De aanscherping van de normen voor RWZI-effluent voor stikstof en fosfaat levert voor ons geen extra inspanningen op. We hanteren met het oog op de KRW, al strengere normen voor het RWZI-effluent.

- de *verplichte verwijdering van medicijnresten uit effluent*;

De verplichte verwijdering van medicijnresten uit effluent raakt ons wel duidelijk. Wij realiseren al een installatie op RWZI Hapert en hebben dit, in het kader van de bestuurlijke afspraken binnen SMWK (Schone Maaswaterketen), ook geprogrammeerd voor RWZI Tilburg. We gaan daarbij uit van een verwijdering van 70% van de gidsstoffen voor medicijnen conform de huidige afspraken en regelgeving in Nederland. De nieuwe richtlijn richt zich op 80% verwijdering van microverontreinigingen een verdergaande en bredere inspanning. De technologie om aan die eis te kunnen voldoen is momenteel niet beschikbaar.

Hiermee zijn grote investeringen en hoge exploitatielasten gemoeid, die een duidelijk effect zullen hebben op de tarieven. De Dommel heeft bij de Unie van Waterschappen voorgesteld net als bij de nutriënten, te pleiten voor een clusterbenadering voor de eis van 80% verwijdering van microverontreinigingen en deze niet van toepassing te verklaren op elke RWZI afzonderlijk.

Binnen de Unie van Waterschappen is afgesproken in te zetten op het laten aanpassen van de termijnen en deze voor grote RWZI's te verlengen met 5 jaar (tot 31 december 2040). De belangrijkste reden is dat de marktcapaciteit (consultants, aannemers) onvoldoende is om deze investeringen op korte termijn te realiseren en er nog onvoldoende ervaring is met deze hogere verwijderingspercentages, zeker in relatie tot de eis voor bromaat in Nederland die binnen Europa de strengste is. De vereiste verwijdering gaat verder dan wij tot op heden in onze plannen hebben opgenomen.

- de verplichting om de inzameling en behandeling van afvalwater op de RWZI-terreinen *volledig energieneutraal* te maken;

De waterschappen omarmen de wettelijke verplichting om als sector volledig energieneutraal te worden, dit is ook feitelijk het beleid van de waterschappen. De huidige toevoeging op de RWZI-terreinen staat echter onze ambities voor circulaire economie in de weg, daarom is het nodig om ook de energieopwekking buiten de terreingrenzen van de RWZI mee te tellen.

- *verdergaande eisen ten aanzien van meten en monitoring*;

De extra monitoringsverplichtingen zien we als (veel) te zwaar en zullen in Europees verband duidelijk ter discussie worden gesteld. De implementatie van deze richtlijn zal leiden tot een kostenstijging en een noodzakelijke verhoging van de zuiveringslasten. De omvang van deze stijging is in dit stadium niet aan te geven.

Energie en klimaat

Nationaal Programma Circulaire Economie 2023 - 2030

Anno 2023 staan we voor grote duurzaamheidsopgaven: de aarde warmt op, de biodiversiteit neemt drastisch af en de leefomgeving van mensen overal ter wereld staat onder druk. Het kabinet zet in op een volledig circulaire economie in 2050. Het Nationale Programma Circulaire Economie (NPCE) bevat maatregelen om de komende jaren zuiniger om te gaan met grondstoffen.

Smart grid op energie gebied

Vanuit de RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) zijn we benaderd voor deze ontwikkeling, net als door een aannemer die veel werkt voor Waterschappen. Doel is het opvangen van netcongestie, efficiënter omgaan met duurzaam opgewekte energie en het opvangen van een eventuele black-out.

Energiebesparingsplicht

In 2023 wordt de Energiebesparingsplicht voor ons van kracht. Dit houdt in dat we voor al onze inrichtingen (inclusief gemalen) een informatieplicht hebben; voor de RWZI's Bostel, Tilburg en Eindhoven hebben we aanvullend een onderzoek plicht. De Energiebesparingsplicht richt zich op de reductie van zowel het energieverbruik als op de reductie van broeikasgassen, waarbij het verplicht is om maatregelen door te voeren die binnen vijf jaar worden terugverdiend.

Bijmengverplichting groen gas

De bijmengverplichting groen gas in het aardgas netwerk zal de vraag om groengas enorm doen toenemen. De HBE (Hernieuwbare Brandstof Eenheden) route zal steeds minder beschikbaar zijn, doordat dit gekoppeld is aan het rijden op groen gas. De trend gaat richting elektrificatie, ook bij stadsbussen.

Informatieveiligheid

- CSIR, de CyberSecurity Implementatierichtlijn van Rijkswaterstaat: deze richtlijn is speciaal ontwikkeld om objecten (waterzuiveringsinstallaties, gemalen, bruggen, keringen, sluizen, stuwen etc.) te beveiligen.

- NIS2 (NIS staat voor netwerk- en informatiesystemen), Europese richtlijn voor cyber- en informatiebeveiliging: met de invoering van de NIS2-richtlijn zullen de regels voor de beveiliging van digitale diensten ook voor lokale (mede)overheden gelden.
- Meer naar de cloud doordat o.a. leveranciers hun applicatie of dienst alleen nog maar via de cloud aanbieden. Impact: toename in afhankelijkheid van derden.
- Wetgeving neemt toe. Impact: meer controle vanuit centrale overheden.
- Oorlog in Oekraïne: risico op hacking, maar Microsoft zou bijvoorbeeld ook kunnen worden gehackt met als risico dat (een deel van) onze kantoorapplicaties niet of onvoldoende werkt.
- AI (Artificial Intelligence) wordt steeds meer aangeboden (bijvoorbeeld voorspellende analysediensten).
- SOC, Security Operations Center (eis vanuit de BIO, Baseline Informatiebeveiliging Overheid): Een SOC is toegewijd om beveiligingsproblemen in IT-systemen en IT-infrastructuur te voorkomen, op te sporen, te beoordelen en erop te reageren. In de praktijk monitort een Security Operations Centre de computer- en netwerkactiviteiten in een organisatie.
- WOO (Wet Open Overheid wordt strenger).

B. Bestuur en Bedrijfsvoering, een toekomstbestendige leefomgeving

Verstedelijkingsstrategie

Het Rijk heeft nationale regie gezet op de ruimtelijke ordening om te komen tot nationaal ruimtelijk beleid voor “Mooi Nederland”. Hiervoor heeft het rijk twee programma’s ontwikkeld: programma Mooi Nederland en Programma NOVEX¹. Dat leidt in 2024 tot een aangescherpte NOVI (Nationale Omgevingsvisie). Het jaar 2023 wordt een belangrijk jaar waarin perspectieven en inrichtingsconcepten worden opgesteld zowel nationaal als gebiedsgericht.

In december 2022 ontvingen de provincies het startpakket voor de fysieke leefomgeving van het rijk. Dit startpakket vormt de basis voor de ruimtelijke ordening van de provincie / fysieke leefomgeving. Hierin staat welke opgaven een plek moeten krijgen in de provincie en wat de voorwaarden zijn. Dit gebeurt tussen oktober 2022 en oktober 2023. Dan is duidelijk waar opgaves niet passen en hakt het rijk knopen door. Het rijk en provincie werken vervolgens toe naar uitvoeringsafspraken en investeringsbeslissingen. In oktober 2023 komen het Rijk en de provincies tot een ‘ruimtelijk arrangement’ waarin zij als overheden per provincie afspraken maken hoe zij de ruimtelijke puzzel naar de praktijk vertalen.

Brabant staat voor een forse stedelijke opgave op het gebied van wonen, werken en mobiliteit. In Stedelijk Gebied Eindhoven liggen grote kansen om op korte termijn circa 30.000 woningen te realiseren middels drie gebiedsontwikkelingen: Het centrum van Eindhoven inclusief, Eindhoven Internationaal Knoop XL (EIK XL), centrum Helmond en de ontwikkelas Eindhoven Centrum –Veldhoven De Run. Dat is mede de reden dat het Rijk het stedelijk gebied van Brabant heeft aangewezen als één van de 16 NOVEX gebieden. Hoe de verstedelijking in de rest van stedelijk Brabant vorm gaat krijgen en wat daarvoor nodig is wordt nog nader uitgewerkt in de Verstedelijkingsstrategie voor Stedelijk Brabant. Vanuit onze bevoegdheid en rol in het watersysteem zijn wij met de overige Brabantse waterschappen actief betrokken bij het opstellen van de Verstedelijkingsstrategie Brabant, de diverse verstedelijkingsakkoorden en de ontwikkelstrategie Zuidoost-Brabant. Op deze wijze hebben we invloed op de verstedelijkingsstrategie en de ruimtelijke keuzes van onze medeoverheden. Dit doen we in afstemming met de Brabantse waterschappen.

Met betrekking tot de Verstedelijkingsstrategie Brabant en de concept-verstedelijkingsakkoorden ligt er nu een basis om hiermee verder aan de slag te gaan. Veel van onze waarden (o.a. water en bodem als leidend principe) zijn opgenomen in de strategie. Het is van belang dat zodra de stap gezet wordt van strategie, naar concretere (regionale) perspectieven de waterschappen intensief betrokken blijven zodat de watertransitie verwezenlijkt wordt.

Landbouwtransitie

Met de landbouwtransitie wordt vanuit het rijk en de sector ingezet op meer duurzame en toekomstbestendige landbouw. Via een transitie naar kringlooplandbouw wordt beoogd de landbouwsector, die van nationaal en internationaal belang is, meer in balans te brengen met de natuurlijke grenzen van het systeem en de biodiversiteit te bevorderen. Hieruit komen nieuwe vormen van landbouw voort zoals agroforestry, voedselbossen en nieuwe samenwerkingsvormen zoals het initiatief Herenboeren. Daarnaast wordt ook gezocht naar

¹ Het programma NOVEX geeft regie aan het leggen van de ruimtelijke puzzel in samenwerking met provincies, gemeenten en waterschappen. Het zorgt voor samenhang in het ruimtelijke beleid, verbindt de 22 nationale programma’s en het versnelt de uitvoering door te sturen op heldere voorwaarden en concrete uitvoeringsafspraken.

gebruik met een lagere impact op water, klimaat en biodiversiteit. Tegelijkertijd is de grondbehoefte groot, zowel agrarisch, ten behoeve van extensivering, maar ook voor woningbouw, duurzame energie, grondstof productie voor de biobased economie, waterberging, natuur, infrastructuur, recreatie, etc. De verwachting is dat zonder actieve sturing de opschaling richting efficiëntere intensieve landbouw doorzet met een toenemende druk op de schaarse ruimte en natuurlijke hulpbronnen als schoon water en een vitale bodem. Er bestaat een stevige relatie tussen onze watertransitie en landbouwtransitie. Sterker uitgedrukt; uitvoering geven aan de landbouwtransitie is ook cruciaal voor het slagen van de watertransitie. Principes als 'elke druppel vasthouden waar deze valt' en 'functies passen zich aan het water- en bodemsysteem aan' hebben direct gevolgen voor de landbouw. Dat vraagt om grote veranderingen, nieuwe gewassen, andere gewasrotaties, extensivering van de veehouderij, verregaande precisie landbouw, bufferzones en ruimtelijke sturing om kwetsbare gebieden te ontzien. Omgekeerd heeft een intensivering van de landbouw op (vanuit het watersysteem) ongeschikte locaties direct gevolgen voor de realisatie van onze doelen. Beide transitieën zullen daarom in samenhang moeten worden opgepakt. De uitspoeling van nutriënten uit actuele en historisch bemesting is een belangrijk aandachtspunt.

Nitraatactieprogramma en mestproblematiek

Uit de ex ante analyse waterkwaliteit werd geconstateerd dat de opgave voor nutriënten in ons gebied dusdanig groot is, dat naast de hiervoor genoemde maatregelen ook structurele aanpassingen in de landbouwkundige bedrijfsvoering nodig zijn om de doelen te kunnen halen.

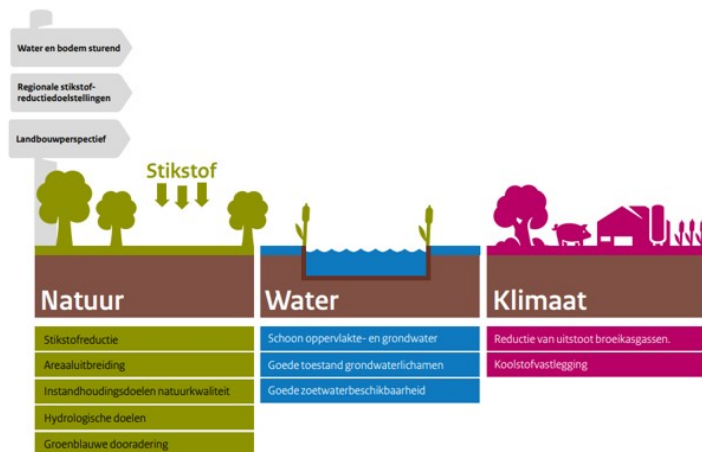
Op 26 november 2021 is het zevende actieprogramma Nitraatrichtlijn (NAP), waarmee Nederland invulling geeft aan de verplichtingen van de Nitraatrichtlijn en waarmee wordt bijgedragen aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) voor zover het de landbouwemissies van stikstof en fosfor naar grond- en oppervlaktewater betreft, vastgesteld. Bij de aanbidding van het 7^e NAP is aangegeven dat met het 7^e NAP de doelen voor de grondwaterkwaliteit in het grootste deel van Nederland gehaald worden, maar dat dat voor de doelen voor de oppervlaktewaterkwaliteit niet het geval is.

Het is belangrijk dat Nederland de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater op orde heeft, voor de drinkwatervoorziening, recreatie, onze natuur en ons milieu. In de derogatiebeschikking is opgenomen dat alle bedrijven jaarlijks een bemestingsplan moeten opstellen (dit was voor derogatiebedrijven al verplicht) en per 2025 verplicht gegevens over toepassing van meststoffen en productie van mest te rapporteren in een elektronisch bemestingsregister. Nederland moet vervolgens elk jaar rapporteren aan de Europese Commissie.

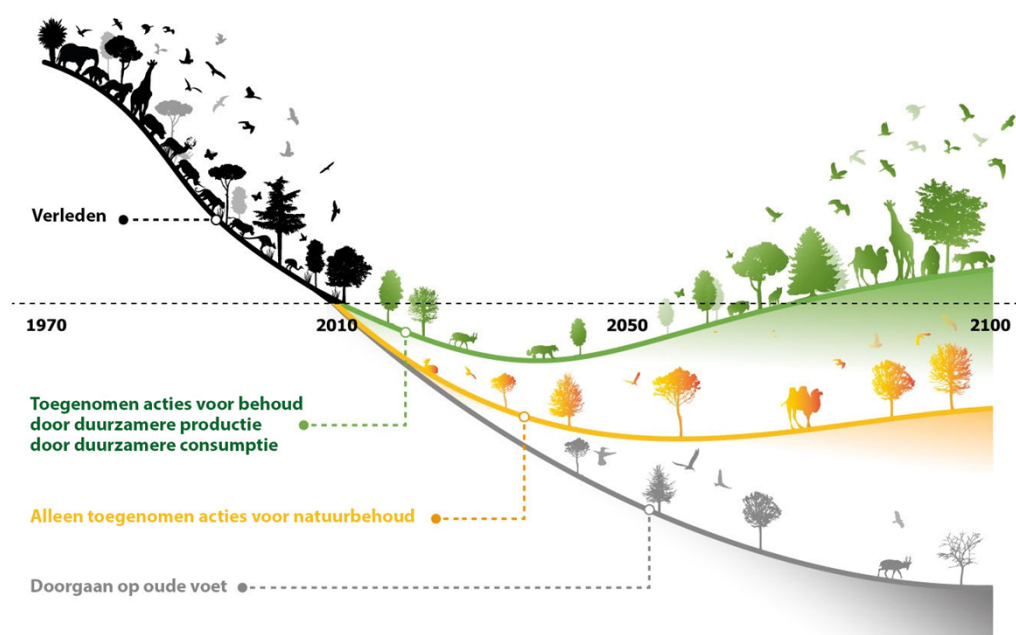
Brabants Programma Landelijk Gebied

Afgelopen jaren is de natuur van de in Nederland aangewezen Natura2000-gebieden achteruit gegaan. Oorzaken hiervan zijn verdroging en verzuring van de bodem, stikstofuitstoot en achteruitgang van de waterkwaliteit. Het huidige kabinet heeft om de gunstige staat van instandhouding van de Natura 2000 gebieden te behouden of zelfs te verbeteren, een opdracht met bijbehorende gelden (transitiefonds) ter beschikking gesteld: het Nationaal Programma Landelijk Gebied. De opdracht aan de provincies is om een integraal gebiedsprogramma op te stellen waarin natuur, water en klimaat centraal staan met perspectief voor de landbouw. In Brabant noemen we dit het Brabants Programma Landelijk Gebied. De 'pijler' water omvat schoon oppervlakte- en grondwater, goede toestand waterlichamen en goede zoetwaterbeschikbaarheid. Daarnaast moet bij het opstellen van het BPLG rekening gehouden worden met de op 25 november 2022 verstuurde kamerbrief 'Water en Bodem sturend'.

Deze opgave vanuit het Rijk biedt voor ons als waterschap veel kansen. De voorgestelde maatregelen voor natuur, water en klimaat zullen onze wettelijke opgaven vanuit de Kaderrichtlijn Water alsook onze uitdagingen op het gebied van het tegen gaan van verdroging versnellen/beïnvloeden.

Biodiversiteit

Waterschap De Dommel optimaliseert en versterkt de inzet op biodiversiteit binnen de lopende projecten van de verschillende processen (WBP5).

Samen met de Brabantse waterschappen en de provincie verzorgt het waterschap een aanjaagrol voor herstel van biodiversiteit in Noord-Brabant. Daarvoor functioneert een netwerk van aangesloten partners.

Landelijk wordt gewerkt aan versterking van Groene Blauwe Dooradering (10% GBDA) in het landelijk gebied (zie paragraaf 1.5 Wet- en regelgeving). Onze watergangen en oevers vormen hierin een belangrijke schakel. De verplichte bufferstroken langs watergangen en extra bescherming rondom N2000 gebieden bieden mogelijk kansen en vormen input voor GGA trajecten.

In 2023 gaan we, conform het Raamwerk Biodiversiteit van Unie van Waterschappen, de Kritische Prestatie Indicatoren (KPI) voor biodiversiteit voor ons waterschap vullen.

Gezamenlijk kan dan een ambitie bepaald worden voor 2030 (opdrachtformulering voor 2030).

Energietransitie

Met de realisatie van de groengasinstallatie op de RWZI Tilburg is het mogelijk om de volledige hoeveelheid zuiveringsslib van de organisatie te vergisten, waarmee de productie aan biogas met ruim 10% toeneemt. Het doel om tot een energieneutrale bedrijfsvoering te komen in 2025 is hiermee een stap dichterbij gekomen. Voor de resterende opgave worden voorbereidingen getroffen voor de realisatie van zonnenvelden op onze eigen assets in 2024 en 2025.

Met onze leverancier van duurzame elektriciteit verkennen we doorlopend de mogelijkheden voor meefinanciering in lokale projecten van Greenchoice. Dit wordt voorgelegd aan het AB als zich potentiële kansen voordoen en de verwachting is dat een aanvullende investering in duurzame energie nodig is voor het behalen/behouden van een energieneutrale bedrijfsvoering.

Met onder meer de gemeenten worden de mogelijkheden van aquathermie voor de levering van warmte aan de gebouwde omgeving verkend. Een potentieel project is de levering van warmte vanuit de RWZI Eindhoven aan de nabij gelegen Generalenbuurt.

Waterschappen blijven verbonden bij de uitvoering en actualisatie van de Regionale Energie- (en Klimaat) strategieën (RE(K)S). Naast onze bijdrage aan de stimulering van de energietransitie pleiten we voor het koppelen van klimaatadaptatie, daar waar mogelijk, aan de energieprojecten.

Circulariteit

- Mogelijkheden voor het inkopen van circulaire grond- en hulpstoffen zijn in 2022 nader verkend. In de aanbesteding van hulpstoffen voor de ontwatering van slibstromen op de rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) zal circulariteit/duurzaamheid een gunningscriterium zijn.
- In 2022 is een demonstratiefabriek naar de productie van het bioplastic PolyHydroxyAlkanoaten (PHA) gestart. Kunststofverwerkende bedrijven die het bioplastic omzetten tot eindproducten worden betrokken om de uit afvalwater geproduceerde bioplastic te beoordelen op kwaliteit en toepasbaarheid. Waterschap De Dommel is deelnemer in het onderzoeksconsortium en draagt financieel bij.
- In de realisatieprojecten van Watersysteem en Waterketen (Grond-, Weg en Waterbouw (GWW) -projecten) wordt bij zowel het ontwerp als bij de uitvoering expliciet aandacht besteed aan de mogelijkheden voor reductie van het energiegebruik, het terugdringen van de emissie van milieuschadelijke stoffen, duurzaam materiaalgebruik en hergebruik.

CO₂-beprijzing

In de AB-vergadering van 23 februari 2022 zijn de MVO-visie en de Strategie energie en klimaat vastgesteld. Hierbij is ook besloten om bij aanbestedingen en projecten structureel aandacht te schenken aan CO₂-reductie en hiertoe de methode van CO₂-beprijzing toe te passen.

Naar aanleiding van een aangenomen amendement is besloten om op basis van de (markt/maatschappelijke) ontwikkelingen de verrekenprijs voor CO₂ per ton per kalenderjaar vast te stellen in de Voorjaarsnota.

In de Voorjaarsnota 2023-2027 is bepaald om voor het jaar 2023 te starten met een interne CO₂-prijs van €100,-. Landelijk zien we de trend dat de interne CO₂-prijs toeneemt. Binnen onze organisatie wordt het nog beperkt toegepast, waardoor het nog niet is vast te stellen of

het fictieve bedrag van €100,- afdoende is voor het vaststellen van de keuzes. Het advies is om voor 2024 dit bedrag nog aan te houden.

Overige ontwikkelingen:

Ontwikkelingen in de naleving van wet- en regelgeving vraagt om extra inzet:

1. Om alle wijzigingen in wet- en regelgeving tijdig in beeld te hebben en door te voeren in de organisatie.
2. Voor het uitvoeren van WBP5 wordt juiste geografische informatie steeds belangrijker, zowel intern als voor de samenwerking met de omgeving en de omgevingswet.